

РЕШЕНИЕ

№ 31

гр. Търговище, 17.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ТЪРГОВИЩЕ в публично заседание на трети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: ТАТЯНА Д. ДАСКАЛОВА

при участието на секретаря ЖОРЖЕТА СТ. ХРИСТОВА
като разгледа докладваното от ТАТЯНА Д. ДАСКАЛОВА Търговско дело № 20213500900045 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Искът е предявен от „Т...” ЕАД, с ЕИК: 10403..., гр. З.... ул. „К...” № ..., представлявано от изпълнителния директор Л. Б. Л., чрез пълномощник адвокат СТ. П. от ВТАК, гр. Велико Търново, ул. „Васил Левски” № ..., вх. „...”, ап. ..., *****, срещу ЕТ „М.....“, с ЕИК: 20071..., със седалище и адрес на управление в гр. Разград, п.к. 7200, ул. „Н.....“ № ..., вх. ..., ет. ..., ап. ..., представляван от А. К. И., за сумата 91 007,04 лева, от които 63 605 лева главница, 23 389 лева договорена лихва и 4013,04 лева обезщетение.

Ищецът посочва, че през 2019 г. страните са сключили три договора за покупко-продажба на зърно (фючърсна сделка), през месеците март, април и юни. Според тях, ответникът се е задължила да му достави общо 650 тона пшеница, реколта 2019 г., при обща цена от 174 500 лева.

По всеки договор продавачът е съставил фактура, която е платена надлежно от купувача. За обезпечение на посочените плащания продавачът, чрез пълномощника си, е издал записи на заповед в полза на купувача, авалиран лично от него.

Тъй като към 01.08. 2019 г. продавачът не изпълнил задълженията си, страните са постигнали споразумение, съгласно което доставката на пшеница

да бъде променена с доставка на 698 тона царевица, реколта 2019 г., което е обективизирано в три анекса към подписаните вече договори. В тях подробно е уточнено какви са количествата, цена на тон, срок за доставка 30.10. 2019 г., като общата договорена цена остава непроменена.

Издадени са кредитни известия към фактурите за платените от купувача пари по фючърсните договори за пшеница, като същевременно е издадена и една фактура на стойност 174 500 лева за предоговореното количество царевица от 698 тона.

След всички тези правни и фактически действия продавачът има задължение да достави 698 т. царевица, реколта 2019 г., при цена на тон от 250 лева, общо в размер на 174 500 лева до 30.10.2019 г., а купувачът да заплати сумата по банков път, което той е направил още при първото сключване на договорите за доставка на пшеница.

В договорения срок за доставка и малко след изтичането му ответникът изпълнил частично задължението си, като е доставил количество в общ размер 363,58 тона царевица, като недоставено количество царевица от 334,42 тона е на договорена стойност от общо 83 605 лева. Отделно от това, ответникът е възстановил на купувача и сумата от 20 000 лева по банков път.

Съгласно разпоредбите на раздел IV от договора, в случай на неизпълнение на договора от страна на продавача – недоставка на част или цялото договорено количество в рамките на договорените срокове, количество и качество, продавачът е длъжен да възстанови получените от него пари на купувача, ведно с лихва в размер на 18%, за периода от датата на авансовото плащане, до окончателното издължаване, както и обезщетение за нанесени вреди.

С оглед на това ответникът дължи на ищеца възстановяване на стойността на недоставеното количество царевица, която е 83 605 лева, от които следва да се извадят възстановените 20 000 лева и това е сумата 63 605 лева.

Договорената лихва върху посочената дължима сума от 63 605 лева, изчислена от датата на последното плащане към ответника - 28.06. 2019 г. /което е в интерес на ответника, тъй като обхваща по-кратък период/ до 01.04. 2021 г. – дата преди подаване на настоящата искова молба, е в размер на 23 389 лева.

Отделно от изложеното, със самото сключване на процесните договори и анекси към тях, ищецът си е гарантирал, че към 30.10. 2019 г. ще разполага със съответното количество царевича от 698 тона, които ще вложи в дейността си. След като ответникът не изпълнява задължението си да достави пълния договорен размер, то съгласно посочените горе разпоредби на договора, дължи и обезщетение за нанесени вреди. След като ответникът не доставил 334,42 тона царевича на договорена цена от 250 лева на тон или общо в размер на 83 605 лева, ищцовото дружество я закупува от други продавачи, но вече на по-висока цена от 262 лева на тон, каквато в този момент е била пазарната цена на свободния пазар. Т.е. ищецът е заплатил с 12 лева на тон повече, за да получи пълния му необходим размер или с 4013,04 лева повече от първоначално договореното, което на практика представлява вреда за ищцовото дружество и като такава следва да бъде заплатена от ответната страна. Т.е. претърпяната загуба е пряка и непосредствена последица от неизпълнението на договорното задължение на продавача и същото е могло да бъде предвидено при сключване на договора, поради което същата следва да бъде възстановена от него. Затова ищецът моли ответникът да бъде осъден да заплати исковата сума. Представят се писмени доказателства.

Ответникът подаде отговор на исковата молба, в който признава изложените факти във връзка със сключените договори за доставка на пшеница, анексите към тях, с които се променя доставката в царевича и получените суми за тези сделки. Оспорва иска, защото задължението било изпълнено изцяло. Това е станало по следните начини: доставени са 363,58 тона царевича, възстановена е сумата 20 000 лв. по банков път, а останалата част от договореното количество е изпълнено като са му предадени 20 тона резене с равностойност, неизпълненото количество царевича. Според уговорката им с представител на ищеца това количество резене е предадено в „Сортови Семена” ЕАД - гр. Разград на началник склад Д. Х. за почистване, откъдето на ищеца му е предадено вече почистеното количество резене. По този начин е изпълнено изцяло задължението към ищеца.

За доставеното резене има съставени кантарни бележки, които се намират в „Сортови семена” ЕАД — гр. Разград. Ищецът е получил тези 20 тона резене в изпълнение на анекс сключен на 01.08. 2019 г. между страните и

не е възразил. За ищеца е съществувало задължение по чл. 324 от ТЗ да прегледа стоката и ако не отговаря на изискванията да го уведоми незабавно, в случай, че приема, че е налице неточно изпълнение. Ищецът е приел доставените 20 тона резене, поради което следва да се приложи презумпцията по чл. 324, изр. второ от ТЗ за одобряване на доставеното количество, като съответстващо на изискванията, съобразно уговореното и сключения между страните договор.

В тази връзка се прави възражение, че след като не е възразил в шестмесечен срок от доставката на 20 тона резене, следва да се счита, че ищецът е одобрил доставеното количество и качество в изпълнение на договореното. Искът е погасен съгласно чл. 197 ЗЗД по давност.

За сумата от 4013,04 лв. за претърпяна загуба. Не били налице доказателства за твърденията, че е претърпяна загуба, която да е в причинна връзка с виновно поведение от негова страна, поради което претенцията била неоснователна.

В случай, че ищецът оспори твърденията, за предадени 20 тона резене моли, в условията на евентуалност, съдът да приеме, че се прави възражение за прихващане, ведно с дължимата лихва върху главницата от 28.06. 2019 г. до 22.07. 2021 г. и законната лихва със вземането на ищеца, за което претендира.

От ищеца постъпи допълнителна искова молба. В нея той коментира признанието на фактите от ответника и доставката на 20 тона резене. Посочва, че няма никакви доказателства, които да установяват стойността му, за да може ответникът да твърди, че с него е погасено задължението за царевицата. Дружеството не оспорва факта, че ответникът е доставил в склад на „Сортови семена“ ЕАД гр. Разград 20 тона резене, от които след обработка и почистване ищцовото дружество е получило 16 тона резене, но не в изпълнение на сключените договори и анекси към тях, а като залог за изпълнение на основното задължение за доставка на царевица.

Представител на ищцовото дружество – Петър Кирилов Христов, след като е посетил складовете на ответника, е констатирал, че последният не разполага с необходимото договорено количество царевица, а с резене, което може да послужи като залог, до изпълнение на основното договорено количество царевица. По тази причина е постигнато съгласие такова

количество резене да бъде доставено в складовете на ищцовото дружество до изпълнение на основното договорено количество царевича. Развива съображения, че с оглед предмета му на дейност няма интерес от закупуването на такъв продукт. От друга страна нормата на чл. 324, изр. 2 от ТЗ изобщо не може да се приложи, тъй като цитираната разпоредба регламентира доставка на договорена стока, но само при наличие на отклонения от съществени нейни показатели, било то качествени или количествени. Т.е. трябва да има доставка на договорена стока, с отклонения от договорените показатели, а не доставка на нещо съвсем различно от договореното.

Направеното при условията на евентуалност възражение за прихващане е неоснователно. Следва освен това да се установи при условията на пълно и главно доказване цената на процесното количество резене, за да се остойности претенцията на ответната страна. Процесното количество резене не е заприходено при ищеца, тъй като не е негова собственост, което ще се установи от исканата от ответника експертиза.

Ответникът подаде допълнителен отговор на тази молба, като оспори доводите, изложени в нея. Без значение е соченото от ищеца обстоятелство, че основната му дейност е свързана с набавяне на зърно за фуражния завод в гр. Павликени и закупуването зърно е само царевича и пшеница. Ищецът се е съгласил да приеме доставеното резене за погасяване на неговото вземане и без значение е от какъв интерес е бил мотивиран. Неоснователен е изложеният довод, че полученото от ищеца резене следва да се счита като залог за изпълнение на основното задължение за доставка на царевича. Когато обезпеченото вземане е по-голямо от 5 лв. залогът не може да бъде противопоставен, ако няма писмен документ за това.

В съдебно заседание страните поддържат писмените си молби и отговори, като излагат и допълнителни съображения. Молят да им бъдат присъдени направените по делото разноси.

Съдът, като съобрази изложените от страните доводи и обстоятелства, намира следното:

Изложеното в исковата молба по отношение сключените между страните първоначални договори и анексите към тях се потвърдиха. Не се оспорват нито договорените количества, нито стойността на сделката, нито

това, че ответникът не е могъл да изпълни и задължението за предоставяне на царевица изцяло.

Видно от писмените доказателства на 22.03. 2019 г. е сключен договор за продажба на бъдеща продукция, по силата на който ответникът е следвало да достави на ищеца 100 тона пшеница от реколта 2018 г., на стойност 25 000 лв. Доставката е следвало да бъде до 31.07. 2019 г. Цената е заплатена на 26.03. 2019 г.

На 01.08. 2019 г. страните сключват анекс към този договор като променят вида на стоката от пшеница на царевица, а доставката е следвало да стане до 30.10. 2019 г.

На 10.04. 2019 г. е сключен аналогичен договор между страните за продажба на 150 тона пшеница, реколта 2019 г., за сумата от 37 500 лв., със срок за доставка до 31.07. 2019 г. Парите са преведени на продавача – ответника, на 11.04. 2019 г.

На 01.08. 2019 г. страните сключват анекс към този договор като променят вида на стоката от пшеница на царевица, а доставката е следвало да стане до 30.10. 2019 г.

На 27.06. 2019 г. е сключен аналогичен договор между страните за продажба на 400 тона пшеница, реколта 2019 г., за сумата от 112 000 лв., със срок за доставка до 25.07. 2019 г. Парите са преведени на продавача – ответника, на 28.06. 2019 г.

На 01.08. 2019 г. страните сключват анекс към този договор като променят вида на стоката от пшеница на царевица, количеството на 448 тона, а стойността си остава 112 000 лв. без ДДС. Доставката е следвало да стане до 30.10. 2019 г.

Т.е. общото количество царевица, което е следвало да бъде доставено е в размер на 698 тона, на стойност 174 500 лв.

В уговорения срок ответникът не успява да достави съответното количество. Доставя 363,58 т.

След като не успява да достави договорените количества, за които вече е получил плащане, ответникът възстановява на ищеца сумата от 20 000 лв. Няма доказателства на коя дата е станало това и в материалите по делото не се съдържат данни за точната дата.

Също на неустановена дата, лице от ищцовото дружество – Петър Кирилов Христов, при посещение в складовете на ответника е констатирал, че същият не разполага с достатъчно количества царевица, за да се изпълни договора. Установява, че има голямо количество резене. Страните се споразумяват ответникът да предаде 20 тона резене на дружеството „Сортови семена“ гр. Разград, като това дружество е следвало да почисти стоката и да я предаде на ищеца. Резенето е почистено и след почистване количеството чиста продукция е в размер на 16 тона. Тази стока се намира във владение на ищеца.

Стойността на 20 тона резене към третото тримесечие на 2019 г., според заключението на вещото лице е в размер на 63 366,66 лв. Към момента е в размер на 50 000 лв.

Тези факти съдът приема за безспорни на основание представените писмени доказателства и посоченото в исковите молби и отговорите към тях и заключението на експертизата.

При така установените факти, съдът прави следните изводи: безспорно ответникът не е изпълнил изцяло поетите от него задължения за доставка на уговореното количество царевица.

Той твърди, че е постигната уговорка от устен характер част от авансово изплатената сума да бъде върната, а за друга част да се предаде друга стока, чиято стойност покрива останалата част от невъзстановената сума около 63 000 лв.

Ищецът на свой ред казва, че с предаването на резенето страните не са уговорили по този начин да се изпълни договорът, а че са сключили ДОГОВОР ЗА ЗАЛОГ. Ако съдът не приеме, че има такъв договор, да приеме, че резенето се държи без правно основание и ще го върне на ответника /изразено от пълномощника в съдебно заседание/.

За да прецени имало ли е между страните допълнителни уговорки по повод изпълнението на договора и сключен ли е договор за залог, съдът следва да съобрази някои факти и дати, които щяха да се установят от назначената икономическа експертиза. За нея обаче ответникът не внесе депозит и се отказа, защото ищецът бил признал фактите по предаването на резенето и неговото количество.

С оглед на това, съдът следва да тълкува волята на страните на базата на останалите доказателства.

На първо място, съдът не приема тезата на ищеца, че резенето се държи без правно основание. И двете страни на практика признават, че между тях има споразумение и те са постигнали уговорка за количеството, което следва да се предаде, за почистването в трето дружество и за предаването на владението на ищеца.

Т.е. съдът приема, че за това резене между страните има устна уговорка, т.е. налице е договор, който е свързан именно с изпълнението на сключения договор за доставка на царевица, съобразно анексите от 01.08. 2019 г. Какъв е бил този договор обаче – за даване вместо изпълнение или за залог.

Съдът счита, че договорът не е за залог. Чрез договора за залог се обезпечава изпълнението на договор, който може да касае най-различни престации. В повечето случаи се обезпечават парични вземания. Не е обичайно при вземане за реална престация на стока, да се учредява залог върху друга движима вещ, но въпреки това, такива взаимоотношения не са изключени. След като обаче залогът обезпечава самото вземане, то нормалното е обезпеченият кредитор да задържи залога и да се удовлетвори от продажбата на заложените вещи, след като се снабди с изпълнителен титул. Т.е. в негов интерес е да не иска връщане на залога. Взаимно противоречиво е искането на ищцовата страна от една страна да иска връщане на авансово заплатената сума поради недоставяне и в същото време да предлага връщане на заложената вещ, при положение, че може да се удовлетвори от цената ѝ. Нали именно това е целта на обезпечението.

Затова съдът дава вяра на твърденията на ответната страна, че с постигнатата между страните уговорка за предаване на 20 тона резене, те са се споразумели именно по този начин да се изпълни договорът за доставка на царевица. Както се установи от заключението на вещното лице, цената на резенето през 2019 г. е била по-висока и тогава то е струвало малко над 63 000 лв. На ищеца е върната сумата от 20 000 лв.. Като се вземе предвид общата стойност на сумата, която е подлежала на връщане – 83 605 лв., стойността на 20 тона резене и това, че именно такова количество е дадено на ищеца, а не повече или по-малко, стойността на възстановените парични суми на ищеца от 20 000 лв., то абсолютно достоверно е и твърдението, че има постигнато

споразумение договорите да се изпълнят по този начин. На практика на ищеца е върната сума и предадена стока на стойност, която покрива задължението от 83 605 лв.

С оглед на това, съдът намира, че не е налице неизпълнение на договорите между страните. Налице е допълнително, устно споразумение между тях, което е уредило окончателно взаимоотношенията им.

С оглед на това искът за заплащане на сумата от 63 605 лв. е неоснователен. Неоснователен е и искът за заплащане на лихва по същите съображения, както и за вреди в размер на 4013,04 лв. Това са суми, които се търсят с оглед неизпълнението на договора, а след като се приема, че такова няма, то акцесорните искове са неоснователни.

Това прави безпредметно съдът да обсъжда доказателствата във връзка с размера на претърпени вреди. За пълнота обаче следва да се посочи, че в представената от ищеца справка за начислените лихви не е видно от коя дата са начислени търсените суми за лихва за минало време. В исковата молба е посочено, че е считано от 28.06. 2019 г. Ако главният иск беше основателен, лихвата може да се присъди от момента, в който длъжникът изпада в забава. След като има сключени анекси и там крайният срок за изпълнение на задължението за доставка на царевица е определен на 30.10. 2019 г., лихвата не може да се присъди от по-ранна дата. Отделно от това следва да се прецени дали длъжникът е изпаднал в забава на 31.10. 2019 г. с оглед на това дали задължението за връщане на авансово изплатената сума възниква именно от тази дата. Но тя в никакъв случай не може да бъде по-ранна.

По разноските. С оглед изхода на делото, ответникът има право на разноски. Такива има направени в размер на 3260 лв. за адвокатски хонорар и следва да му бъдат заплатени.

По изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Т....” ЕАД, с ЕИК: 10403...., гр. З...., ул. „К....“ № ..., представлявано от изпълнителния директор Л. Б. Л., чрез пълномощник адвокат СТ. П. от ВТАК, гр. Велико Търново, ул. „Васил Левски” № .., вх. „..”, ап. .., *****, срещу ЕТ „М....“, с ЕИК: 20071..., със седалище и адрес на управление в гр. Р., п.к. 7..., ул. „Н. ...“ № ..., вх. .., ет. ..,

ап.представяван от А. К. И., за сумата 91 007,04 лева, от които 63 605 лева главница, 23 389 лева договорена лихва и 4013,04 лева обезщетение, ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковете, до окончателното им изплащане, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА „Т....." ЕАД, с ЕИК: 10403..., гр. З..., ДА ЗАПЛАТИ на ЕТ „М....“, с ЕИК: 20071..., със седалище и адрес на управление в гр. Р..., сумата от 3260 лв., направени по делото разноски.

Решението може да се обжалва, в двуседмичен срок от съобщаването му на страните, пред Апелативен съд – Варна.

Съдия при Окръжен съд – Търговище: _____